

De sacramēto

Tertio vt intus z extra nos spūali deco-
re ornent. intus q̄dem p̄ sciētie puritatē
et extra p̄ odorē bone fame. Et hec duo
signant in crismate qd̄ p̄ficatur in oleo
p̄pter p̄mum. z balsamo p̄pter sc̄dum.
Quarto in bonis agendis vel malis su-
stinēdis roborat. datur em̄ hic spū sanctus
ad roborandū. **Q**uinto aiām z cor-
pus armat. aiām q̄dem p̄pter imp̄ssio-
nem characteris. corpus vero p̄ clypeū
crucis. **S**exto p̄ istud sacramētū sūt fide-
les pleni xp̄tiani: plenitudine dico copie
q̄ tū in baptismo pleni facti sūt plenu-
dine sufficiētie. **S**eptimo post pugnam
coronat. qd̄ notat in vitra que circa ca-
put ligatur. **C**ōfitendū ē at̄ de isto sacra-
mento si q̄s illud in peccato mortali rece-
pit. **Q**uia q̄cumq; hoc sacramētū in pec-
cato mortali recipit mortalit̄ peccat. **E**r-
go iuuenes q̄ debēt cōfirmari inducēdi
sunt vt antea p̄fiteant̄. z insinūādi sunt
eis effectus sacramēti cōfirmatōnis. vt
eo maiorē deuotōem ad illud sacramē-
tum digne p̄cipiendum acq̄rant.

De tertio sacra-

mento sc̄z penitētia.

Penitētia s̄m Aug^o. est mala
p̄terita deplangere: z plāgēda
iterū nō cōmittere. Penitētie
vtilitas z dignitas ostēdit̄. **P**rimo in h̄
q̄ nihil est qd̄ deo tantū placeat inf̄ om-
nia in peccatore sicut penitērez āplius a
peccatis cessare. **H**oc p̄bat̄. qz si dares
deo om̄ia bona r̄galia q̄ habes z om̄es
paupes pasceres. z infinita monasteria
et ecclias p̄strueres: deo nō places nisi
peniteas. **I**tem si habueris oēm sc̄iam
ita qz p̄ totū mūdū pacē faceres: oīa bo-
na in mūdo p̄silio tuo disponeres. **I**tez
si lingua hoīm loq̄reris z angelorū. i. qz
tot p̄uerteres p̄ctōres vt oēs p̄dicatoēs
ab initio mūdi p̄uerterūt: factus es ve-
lut es sonās. qz alijs p̄des s̄ teipm̄ con-
sumis si a p̄ctō nō cessas. **I**tem si tradi-

deris corpus tuū ita vt ardeas: deus tū
nō placas nisi peniteas. z a p̄ctis cesses.
Quā deus p̄tridēz z p̄māz diligit. qz p̄
hoc de celis in terrā. de angel̄ ad p̄ctō-
res. de delictijs in enarrabilib; ad penas
inestimabiles venit. imo tū p̄mā affe-
ctat d̄ns. qz cū oīa bona in celis habēz
cū angelis p̄ nob; p̄mā assumpsit. vt
eius p̄ctōratē p̄ctōrib; p̄bo z exemplo
p̄mendarēt. **I**uxta illud **Matth. ix.** **N**ō
veni vocare iustos s̄ p̄ctōres ad p̄mā.
Et iā sancti assumpserūt p̄mā. vt sc̄is
iobes bap. brā p̄go maria q̄ nō deliquē-
rūt. **S** multo magis nos p̄ctōres. **I**tem
diabolo nihil molestus est resp̄cū p̄ctō-
ris q̄ p̄ctōres vere penitē. nō em̄ ipm̄ tā-
tū molestares o p̄ctō. **C**vt p̄ impossibile lo-
q̄r̄ si em̄ in camino ponerēs. si suspēdēs
si rotares. nō tantū tristat̄ quo ad ali-
qd̄. instantū tristat̄ de p̄mā hoīs q̄ in p̄-
petuū tāto tristior est. **B**aruch. v. **S**ic
gausa est in tua ruina z letata est in casu
tuo babilon: sic tristat̄ in tua cōso-
latōe. **I**deo aut̄ tantū dolet qz tā longū
labore in tep̄didit z valde p̄fundit ex eo
qz hō debet venire ad tantā glām: de q̄
ip̄e cecidit. **B** **C** **I**tem nihil hoī p̄ctō-
ri vtili^o q̄ a p̄ctō cessare z penitē. z nō si
bi eēt tā vtile qz q̄ridie p̄ eo tot misse de-
cantant̄ q̄ stelle sunt in celo. z oēs sc̄i
p̄ eo interpellat̄. z si celū q̄ridie ei ape-
rīret̄ z plueret s̄m velle suū. z sol z luna
et stelle s̄m volūtātē suā cursū suū pa-
gerēt. imo si q̄ridie angeli descēderēt de
celo z loq̄rent̄ ei. z rapet̄ in aerē ab ange-
lis sicut factū est aliq̄b; sc̄is. imo si beata
p̄go loq̄ret̄ ei. **N**ec mirū cū ip̄e d̄ns sepe
locut^o est cū iuda. z tū d̄natus ē. **S** i in-
terrogares om̄es sc̄os de vtilitate p̄mē:
Rūderēt qz q̄libet eoz veller recuz p̄ctō-
pare suū domū qd̄ a deo h̄z in celo. **A**n-
sel. **U**nusq̄sq; gaudet tantū de alterius
merito q̄ntū de suo p̄prio. **S** i mariam
interrogares. rūderēt qz veller tecū p̄ctō-
pare oīa sua merita z gaudia. **S** i xp̄m̄
respōderet qz daret tibi veller ea gaudia

quere vestimenta
in cor domini dicit
morare potes. **I**tem
adram. **S**icut
res stellas. **I**tem
Quonia
Erima re
cipit. **P**
adram in
res utq; apollo
foras: neq; vides
car d̄m p̄ctō. **E**
Penitētia agit
celoz. **E** cū i. **Z**
res: z miller^o p̄
Simplicius egre-
vira vult. **A** z
mior velle p̄
ap̄ls crucifigū
caros. Penitētia p̄
qz ab om̄o m̄it̄
potissima potētia
tis d̄nab. qz de oi
in m̄to nō de peni-
centi. **I**tem oīa crav-
nar. z q̄q; qualite
p̄ctō in latrone q̄
In oī loco qz p̄ctō
angls nec alijs sc̄o-
ra: qz plus meriti fac
qz p̄ctō in mille an
in purgatorio potētia
com̄it̄ penitētia
gloria: cū h̄ ceterū m̄it̄
Et nō h̄ sit licet iud
rodes. **C**hrysto. **E**
gara solus oīa ad
p̄ctō ruzanas. **S** a
p̄. **D** **C** **A** **m**ia oī
tera r̄p̄ctū d̄i z p̄
ei. **P** **m** **i** **e** **p̄** **c** **o** **i** **e** **d**
berat. **Q**uia in infer
Item q̄q; p̄ctō m̄
in mala toleranda d
viter^o ad lucē redit
viter^o m̄ltiā p̄ctō

que nec ocul^o vidit nec aur^{is} audiuit. nec in cor hominis ascendit immo nec ea numerare potes. Unde dixit domin^{us} ad abraam. Suspice celū: si numerare potes stellas. sic nec gaudia celi.

Penitētia quō sit op^s.

Penitētia respectu dei z p^{ro}coris est op^s: Nulla creatura neq^{ue} in celo neq^{ue} in terra. nō oēs martyres neq^{ue} apostoli neq^{ue} p^{ro}phete. neq^{ue} p^{ro}phetae: neq^{ue} virgines: s^{ed} sola penitētia placat deū p^{ro}cori. Un^{de} ip^e dixit Math. 3. Penitētia agite: appropin^{qu}abit ei regnū celoz. Ecclⁱ 12. Altissim^{us} odio h^{ab}et p^{ro}coros: z miser^{is} ē penitētib^{us}. Ezechiel. 18. Si impius egerit p^{ro}niaz ab oī p^{ro}coro suo vitaviuet. Act. 3. Penitemini z cōuertimini vt deleatur p^{ro}cora vestra dixit pet^{rus} ap^{osto}l^{us} s^{an}cti crucifixoz xp^{ist}i. sic z dicit tibi peccatori. Penitētia potētissima ē in oī t^{em}p^{or}e q^{ui} ab initio m^{un}di vsq^{ue} in finē durat eius potētissima potentia. q^{ui} nūq^{uam} ver^o penitēs dānabit. q^{ui} de oī g^{ra}tie hoīm iueniūt in inferno nisi de penitētib^{us} vere et innocētib^{us}. Itē in oī etate z in q^uolib^{et} etate saluat. z q^uisq^{ue} quasi i extrema sufflatōe vt patet in latrone q^{ui} cū xp^o i cruce pepēdit In oī loco: q^{ui} p^{ro}cori celū ap^{er}it. q^{uod} null^{us} ang^{el}us nec aliq^uis sc^{ri}pt^{ur}az facē posset In terra: q^{ui} plus mereri facit penitēte vno die q^{uam} peccator in mille annis. In inferno z in purgatorio potētia exercet. q^{ui} vtrūq^{ue} extinguit penitētib^{us} vere z p^{ro}fecte. In oī p^{er}sona: etiā si cētū milia mortes meruiss^{et} Etiam si sit sicut iudas vel pylat^{us} v^{el} herodes. Chrysost. Penitētia omnia ligata soluit. oīa aduersa tu mitiga oīa p^{ro}mita tu sanas. Sap. 7 Cū sit vna oīa p^{ro}pt. **P**enitētia oīa potest in celo. z in terra respectu dei z p^{ro}coris p^{ro}ter quatuor: Prīmū ē p^{ro}cori de inferno nō posse liberare. Quia in inferno n^{on} ē redēptio Un^{de} greg^{orius}. xi. li. moral^{ium} Quisq^{ue} ad inferni mala toleranda descēderit: nequaq^{ue} vlt^{er}ius ad lucez redibit. Quia nequaq^{ue} vlt^{er}ius miscōia parcēz libeat. q^{ui} semel i

locis penalib^{us} iusticia iudicātis dānat. Ergo p^{ro} dānatis nō est orādū. q^{ui} nūq^{uam} liberabuntur. Un^{de} d^{icit} Aug^{ustinus}. Si scires p^{ro}cem meū in inferno. non plus orarē p^{ro} eo q^{uam} p^{ro} diabolo. Licet aut^{em} p^{ro}nia nō possit hominē de inferno liberare. p^{ro} tamē a portis inferi. id est a peccat^{or}ib^{us} mortalib^{us} dū homo viuit ip^sm p^{ro}corē eruere Tante est potētie. Hoc nemo ali^{us} nec in celo nec in t^{er}ra p^{ro}t. Scōm q^{ui} non potest ē q^{ui} virginitatē p^{ro}ditā nō p^{ro}t restituē. Un^{de} de Isid^{oro}. de summo bo. De p^{ro}cori p^{ro} penitētia recipit vuln^{er} sanitatem. virginitas aut^{em} si labit nulla penitētia reparatur ad integritatē. Et licet penitētia virginitatem non possit reddere. potest t^{am} peccatorē penitēte virgini equalem vel maiorē in celo efficere: q^{ui} aureolā nō valet ip^e penitens reb^{er} habere. Verbi g^{ra}tia. Beatus Pet^{rus} ap^{osto}l^{us} maior ē q^{uam} m^{ul}te virgines q^{ui} aureolam non habent. Sicut z maria magdalena. z m^{ul}ti alij sancti. Sed aureolam virgo corrupta neq^{ue} q^{ui} habere potest: etiā quantumq^{ue} peniteat. Un^{de} Hieronimus. Audēter loquor cum omnia possit deus. suscitare tamē non potest virginem post ruīnam valet quidē liberare de pena: s^{ed} nō valet coronare corruptā. Tertium q^{uod} nō p^{ro}t est q^{ui} tempus inutiliter p^{ro}ditum nō p^{ro}t restituere: Et licet nō possit tempus p^{ro}ditum restituere: tamē potest deo p^{ro} eo sat^{is} facere Quartū est: q^{ui} opa de g^{ra}tie bonoz mortua. i. opa facta i p^{ro}coro mortali nō potest viuificare. Et licet non possit opera mortua viuificare: p^{ro}t t^{am} opa mortificata resuscitare. i. illa bona opa q^{ui} sūt i gratia ātea facta. z postmodū p^{ro} seq^{ue}ns mortale peccatū mortificata. illa opa ip^sa penitētia reuiuiscere facit. S^{ed} illa opa q^{ui} sunt facta in peccato mortali nūq^{uam} reuiuiscunt. versus. Viuere non poterūt q^{ui} nūq^{uam} viua fuerūt. Sciendū q^{ui} penitētia in trib^{us} p^{ro}sistit. scz i p^{ro}stritōe v^{er}ba. z p^{ro}fectione pura. z satisfactōe. de q^{ui} nūc per ordinē dicēdum est.

De sacramento

De prima parte peniten-
tie. scz de contritōe.

Contritiō s̄m b̄m Thomā sup
4. dist. i7. est dolor voluntarie.
assumptus p peccatis cū positi-
to cōfiteñdīz satisfaciendī. Querit̄ ytrū
contritiō debeat esse maxia. R̄ñ deo quā
tū ad iteriorem dolorē z displicētiā dz
esse maxim⁹ dolor. qd̄ pbat̄ p tria. **Pri-**
mo: qz̄ i nulla re debem⁹ h̄re tantā com-
placētiā sicut i deo. mō hoc totū perdi-
mus cū pccō mortali. z contraria contritiō
curant̄. Ergo de pccō cōmissō maximū
dolorēz displicētiā h̄re debem⁹. **Se-**
cundo pbat̄ qñ quis offendit aliquē dī-
lectū q̄nto pl⁹ de h̄ dolet tanto mag⁹ eū
dilexit. Sed deū sup oīa diligē debem⁹
quem peccādo offendim⁹. igit̄ zc̄. **Ter-**
tio pbat̄ qñ quis aliquā rē perdit tanto
plus dolet quāto melior ip̄a res ē. **Qu-**
hō plus dolet de amissione vnius floze-
ni q̄ denarij. Sed deus est summū z in-
finitū bonū quem peccando offendim⁹
z perdimus. igit̄. zc̄. Ex quib⁹ sequitur
q̄ dolor contritiōis q̄ntū ad iteriorem dis-
plicētiā dz esse maior omni dolore q̄ tē-
poralit̄ p̄t hōi accidere. etiā si oīa bona
temporalia pderet. vel pat̄ z mat̄ v̄l vxor z fi-
lij. z cōiter oēs sanguinei morderent. Er-
go i vera amaritudine cordis z contritiōe
deslere debem⁹ offensam dei z mortē no-
stre pp̄rie aīe. **Uñ Innocenti⁹ de vilita-**
te z ditōis hūane. Sentiat se culpabili-
ter durūz dure culpabilem q̄ amici sui
mortē corpalem deplorat. z sp̄nalem aīe
sue mortem non desler:

Quatuor sūt signa contritiōis.

Contritiōis signa sunt quatu-
or: per que cognosci potest an de-
us per contritiōem indulserit
sibi peccata. qz̄ sine vera contritiōe nul-
lo mō fit remissio peccatorum. **Primūz**
signū s̄ de preteritis peccatis dolet: z i fu-
turū se firmiter cauere pponit. sic q̄ port-
us veller subire oēm penam in generali
loquendo. vel etiā mortē corporaliter v̄l

mēdicare q̄s ampli⁹ scient̄ mortalit̄ pec-
caē. **Uñ ap̄ls. Quis nos sepabit a cha-**
ritate ch̄i. an p̄secutio aut fames. **Se-**
cū dū signū est si ip̄e penitēs paratus est
facere satisfactionem leſis sue in rebus:
scz restituendo omnia iniusta. sine fama
scz reuocando q̄ falsez mendaciter suoz
pp̄ximū ifamauerit. siue in corpore v̄l
nerando. siue virginitatem in corpore v̄l
rumpendo: z sic de alijs offensis. **Et in**
quibus non potest satisfacere doleat. et
habeat ppositum satisfaciendū cum aliq̄
modo potest. **Unde Bernar. Qui ve-**
raciter penitet quicqd̄ sibi p culpa quā
odit iniungit̄: tacita conscientia patien-
ter amplectitur. **Tertium signum** q̄ p-
cat offensoribus quomodo cūq̄ z quan-
tum cūq̄ z q̄s grauit̄ offensus sit ab alio
siue in reb⁹ siue i fama siue i p̄sona. **Uel**
etiā si grauior offensio aca d̄lisset v̄l in fu-
turū accideret parat⁹ ē i aīo suo pp̄t deū
i indulgere. vt d̄s sibi pccā sua indulgear.
Sed q̄ nō vult i indulgere: nō est vere contri-
tus. nec ver⁹ penitēs. **Uñ Ch̄iso. d̄ cō-**
punctōe cordis. **Qualēvis erga te eē de-**
um cū delicto p̄ueniā poscis: talē te exhi-
bere debes his qui deliquerūt i te. **Uñ**
Aug⁹. Unusq̄sq̄ talē indulgētiā acce-
ptur⁹ est a dō q̄lem z ip̄e dederit. **Primo**
Ergo illi qui adhuc stant in rancore: et
nolunt indulgere: non sunt absoluedi.
nec cum sacra communione communi-
candi. **Quartum signum** est si officium
vel negociū qd̄ sine pccō mortali non p̄t
exerceri parat⁹ est resignare. **Ergo illi q̄**
h̄nt t̄lia officia. q̄ nullo mō sine pccō mor-
tali p̄ficere p̄nt: sic traditores lenones. z
sic de alijs. **Et p̄ quib⁹ inhibet̄ eis comu-**
nio) semp sūt in pccō mortali z i seruicio
diaboli die noctūq̄. z insup sunt p̄ua-
ti omni bono totius ecclesie. z nihil possunt
in isto statu facere quod sit eis meri-
torium vite eterne. licet quandoq̄ confite-
reantur. tamē nihil valet eis talis confes-
sio ex quo desistere a tali officio nolunt.
Sed hoc non intelligitur de ill⁹ quib⁹

vent antea boni
late ai do p̄filiū
nos. z sic de alijs
bonis: z sumit̄
omnes labores
m̄dēdē laborē
habebunt nō de
lenti habent paup̄
gno. z am̄o: ceter
turo. ergo omnes
res debent h̄re b̄
cere. z omni dō
potenti offerre
eterna. **Uñ**
p̄ intentionē
ps. **Labores m̄**
Uñ
liber peccato mort
trum damna
omni peccato mort
sio voluntatis a dō
zamp̄ curant̄ op̄
h̄o p̄t̄ mortali sit ac
ceto ad d̄i que d̄le
lant. **De peccatis**
et generalis contri
cordi d̄m z dolen
de peccato obliuio
lert̄ d̄ obliuio
d̄gentia contingit̄.
p̄o maior debet esse
nunciā offēdē aīo p̄
in iustitiam requirit̄
p̄mo possit̄ d̄lēt
Respondet̄ m̄ p̄
centio p̄t̄ accēdē v̄p
rit̄ an: q̄ causet̄ v̄l
ex parte d̄lotis qu
z v̄t̄oq̄. mō p̄o
tio q̄ tota pena rem
ret̄ de latrone q̄ cū
Exemplū i v̄pale
re Innocenti⁹ pape
igne lib̄ d̄m̄s accu
mauit̄ filium. de q̄
suum alter⁹. **Et**

bent artificia bonaz honesta z utilia que
 licite cū dō possūt fieri sicut furones .sar-
 rores .z sic de alijs **E**t tales qñ fidelit la-
 borant: z sunt sine peccato mortali tunc
 omnis labor erit eis meritorius. **S**ed si
 infidelit laborat: z fraudulent: tñc tales
 habebunt duplex dñum: quia hic ip̄
 senti habent paupertatem in labore ma-
 gno. z cum hoc eternam dñatōem ī fu-
 turo. ergo omnes mechanicī z laborato-
 res debent suos labores fideliter perfici-
 cere. z omni die oēs labores deo omni-
 potenti offerre: tunc retribuet eis in vita
 eterna. **Uñ Greg⁹** **Q**uē bonū qđ agim⁹
 p̄ intentionē semp ad celestia leuem⁹ vñ
 ps̄. **L**abores manuum tuarum. zc.

Querit vtrū requiratur contritio d̄ q̄
 libet peccato mortali. **R**espondeo fm̄ pe-
 trum damascenum in .4. dist. 17. **Q**uē in
 omni peccato mortali est actualis auer-
 sio voluntatis a deo ad p̄ccm. z contraria
 contrariis curant: oportet q̄ ī omī remis-
 sioe p̄ccī mortali sit actualis auersio a pec-
 cato ad deū: que qđdem contritio appel-
 latur. **D**e peccatis tamen oblitis suffi-
 cit generalis contritio cum conatu ad re-
 cordandū z dolendū. **S**ed nec solū
 de peccato oblitō debet qđ in genē do-
 lere: sed z obliuione eiusdem que ex ne-
 gligentia contingit. **I**tem sciendū qđ de
 peccō maiori debz esse maior dolor quia
 maiori offēse maior pena debetur z ma-
 ior satisfactio requiritur. **Q**uerit vtrum
 contritio possit tollere totū reatum pene
Respondeo fm̄ pe. vbi. s. contritionis ac-
 censio p̄t attēdi dupliciter. v̄ ex pte cha-
 ritatis: q̄ causat displicētiam peccati. v̄
 ex parte doloris qui in sensitua excita-
 z in introq; mō potest tñm intēdi cōtri-
 tio qđ tota pena remittit. **E**xempluz pa-
 ter de latrone qđ cū xp̄o pepēdit in cruce
Exemplum ī dyalogo **L**esarij. **T**ēpo-
 re **I**nnocenti papē erat mulier quedaz
 igne libi dinis accensa que p̄prium ada-
 mauit filium. de quo concepit z genuit
 filium alteruz. **T**errore igit̄ percussa mī-

ro modo dolet timēs se tradī sathane yē
 morte subitania iterire. **D**eō miserāte d̄
 satisfactōe anxīari cepit. p̄habito igit̄ p̄
 us p̄silio sacerdotis sui: infantulū secum
 tollēs romā venit cū multa ip̄ortunitate
 z magna p̄tritoē dñi **I**nnocenti oculis
 se ingessit: cū tantis lachrymis z clamo-
 ribz cunctis audieribz faciens p̄fessionē
 vt oēs verterēt in stuporem **B**estauit in
 brachijs infantē cōmissi sceleris testem.
Videns dñs papa in muliere tantā cō-
 tritionem. z quia vere esset penitens: mī-
 scōdia motus super eam sicut prudens
 medicus volens infirmum plene z cito
 sanare: medicinam etiā vere contritiōis
 p̄bare p̄cepit. vt in tali veste corā eis ap-
 pareret: in quali venerat ad filium cum
 peccaret. **I**lla cōfusionem et nā tempo-
 rali antepōens: mox exiuit. z vestes de-
 posuit z i camisia redijt. **E**t qđ paratissī-
 ma foret ad omnē satisfactionēz in tali
 obedientia satis ostendit. **C**onsiderās
 vir beatissimus tali obedientie taliverē-
 cundie tali penitētie nullius peccati pe-
 nam posse resistere: coram omnibz dixit
 ad mulierem. **D**imissum est p̄ccm tuuz
 vade ī pace: z nihil ampli⁹ iunxit ei **I**n-
 diuit hoc qđā d̄ cardinalibz: murmurā-
 do rephendit papā dicēs ad tātā culpā
 tā breuē p̄niam nō sufficere. **C**ui ille re-
 spōdit. **S**i ego iuste egi cū muliere ista
 z si insufficientes est p̄niam ei⁹ corā dō potesta-
 tē hz diabol⁹ igredi corp⁹ meū et coraz
 oibus me vexet. si vero iuste me rephē-
 dis sile tibi fiat. **E**t statim diabol⁹ car-
 dinalē eundē vexare cepit: p̄ cui⁹ vexa-
 tōem perfectā mulieris p̄niam d̄cus pa-
 lam ostendit. **T**andē cōmuni oratione
 purgatus cardinalis didicit ī suavexa-
 tione diuine misericordie de cetero non
 oblatrare.

De confessione.

Quē confessio fm̄ **R**aymūdū est le-
 gittima coram sacerdote pecca-
 ti declaratio. **Q**uerit. vtrū p̄fesi-
 sio sit de necessitate salutis. **R**espondeo

De sacramento

q̄ sic: oīs fidelis saltē semel ī anno tenet̄ ex precepto quando ad annos discretio- nis puenerit p̄fiteri oīa peccā sua. ⁊ com- municare saltē in pascale. vt p̄ extra d̄ pe. ⁊ re. **Q̄s.** Circa q̄d querit̄. vt p̄ pue- ris sit dādū sac̄m̄ eucharistie. **R̄**ndeo fm̄ Tho. in. 4. di. 9. Pueris carentibz̄ vlt̄ rōnis qui non possunt distinguē in- ter cibum corporalem ⁊ spūalem nō de- bet corpus christi dari. quia ad ip̄m̄ exi- gitur actualis deuotio quam tales pue- ri habere non possunt. **Sed** puerz̄ ha- bere incipientibus discretionem etiam ante perfectam etatem: puta cum sint. x. vel. xi. annoz̄ p̄t dari si in eis discretiois signa ⁊ deuotiois appareāt. **Hec ille Et** ratio hui⁹ est. qz̄ ad p̄cipiēdū sac̄m̄ req̄- rit̄ deuotio actualis: ⁊ tales pueri q̄nq̄ maiorē discretioem ⁊ deuotionem ⁊ affe- ctum habent ad sacramētum q̄ ali⁹ for- te qui est viginti annoz̄. **Ergo** parentes debent pueros informare quō ibi ē chri- stus q̄ est de uirgine natus. p̄ nobis pas- sus. ⁊ que bona eueniunt homini ex di- gna communione. ⁊ deberēt eos infor- mare quomodo confiteri deberēt et pe- nitere de decem p̄ceptis. ⁊ d̄ septez̄ pec- catz̄ mortalibus. ⁊ quomodo debēt ha- bere firmum p̄positum amplius absti- nendi a peccatis. **Item** informādi sunt quō reuerenter sacramētum sumere de- bent nec immediate expuere. nec imme- diate post sumptionē sacramenti come- dere. sed. p̄ gratiarū actione debent se in memorando passionem christi exercere aū accessum ⁊ post. ⁊ signanter cauere ne christū ecōuerso expellāt p̄ peccatū mor- tale. **Sciendū** q̄ quātūcūq̄ peccōz̄ p̄te- rit̄: tñ confiteri tenet̄. qz̄ non sufficit con- tritio. nisi sequat̄ confessio. **Unde** Amb̄ in libro d̄ paradiso **Non** em̄ q̄sq̄ a peccō iustificari potēt nisi peccm̄ aū p̄fess⁹ fuēt

Conditōes que requirunt̄ ad confessionem.

Sed queritur: confessio qual' esse debeat. **Respondeo** q̄ p̄mo d̄

ber esse premeditata. **Sed** dices q̄n- tam diligentiam debet homo adhibere ad rememorā dum sua peccata. **Re-** spondeo q̄ maiorē q̄ vnq̄ in aliq̄ re transitoria habuisti. hoc p̄batur. quia si quis rationem regi tereno deberet daē de multis ⁊ arduis causis sub pena pri- uationis oculorum vel manū vlt̄ pedū si in ipsa ratione deficeret: tunc talis ma- gnā diligētiā adhiberet vt debita ra- tionem redderet. **Sed** adhuc maiores rationem reddituri sumus in p̄fessione quia de tota nostrā vita. ⁊ hoc sub pena priuatiois vite eterne. **Ergo** quilibet d̄ ad memoriā reducere in q̄b locis fuit ⁊ quid in quolibet loco deliquerit. et q̄- tiens quodlibet peccatum commiserit. quia nō sufficit q̄ quis dicat in cōfessio- ne hoc peccatum sepius commisi. quia nescit confessor intelligere vt̄m decies vel vigesies vel centies. **Sina**rem tñ dicat sub determinato numero. p̄t sibi estimatione sua videbitur. vt dicēdo. h̄ peccatum cōmisi decies vel vigesies vel centies. vel plus vel minus. quia certuz̄ numerum ignoro. tunc confessor potest eū fm̄ hoc expedire. ⁊ penitētiā inun- gere. **Quia** maior penitētia iniungēda est illi qui aliquod peccatuz̄ decies com- misit. q̄ illi qui soluz̄ quater aut septies hoc idēz̄ cōmisit. **Uñ** ysid. de sum. bo. **Ille** penitentiam digne agit. q̄ reatum suū satisfactione legitima plāgit. **Uñ** etiā **Aug⁹.** de penitētia. **Uere** penitēs p̄sideret qualitatem criminis. in loco. i tempore. in p̄seuerātia. in varietate p̄so- ne. **Et** qua hoc fecerit rēp̄tatione. ⁊ ip- sus vicij multiplici executione. **Sed** heu aliqui currūt ad cōfessionē sine debita p̄ meditatione. q̄d multū ē rēp̄hēnsibile: si- gnant̄ in his qui raro confitentur. qz̄ ta- les plura peccā obliuiscunt̄. **Ergo** p̄sulē- dum est cuiuslibet: vt ad minus quater in anno. scz̄ in angarijs sua peccā confitea- tur. **Quia** p̄ hoc homo a multis pecca- tis retraheretur q̄n sentiret appropinq̄

re magis
magis solent
Cōfessio
tegra. auer
non accu
alio rem
perfecto
caro d̄o
mōi red
mōis. q̄
fessionem
vlt̄ rēp̄
cōp̄tēdē
ad cōfess
tegre conf
cēdo. vlt̄
omni pecc
tra hoc fac
mana pall
est contra
Si em̄ non
confiteat
confiteat
care. **Uere**
es vlt̄ d̄o
p̄. **Uñ** d̄
Uñ **Aug⁹.** **Aug**
d̄o rēp̄. q̄
mo agnosc
confiteat
sua p̄tā
ne aliq̄
si in tali
plone. non
vlt̄ peccat
confiteat
qui dicit
ut m̄bi hoc
omni est
carum est
vlt̄. si est
ca. **Uñ** ap̄s.
entiam vlt̄
lus decet
sum ab
re cōfessionem

re angaria in qua p̄fiteri vellet. et tunc est magis sollicitus cauere sibi a peccatis: **It** **S**ecundo confessio debet esse nuda et integra. quia deus dimidiam confessionem non acceptat. nec unum peccatum mortale sine alio remittit. **Uñ** Deuteron. xxxij. Dei perfecta sunt opera. **Uñ** notandum quod peccator debet duo facere. Primo dicitur ad mortem reducere peccata sua. scilicet audiendo sermones. et in suis posse examinando conscientiam suam. Secundo dicitur deum rogare ut sibi reuellet et sibi cor suum illuminet ad cognoscendum peccata sua. **Et** sic accedere ad confessionem. et omnia peccata sua nude et integre confiteri: nullum ex verecundia obtinendo: et sic habere firmam spei de indulgentia omnium peccatorum que scit: et que oblitus est. **C**ontra hoc faciunt illi qui ex verecundia humana palliant vel occultant sua peccata. quod est contra humanam rationem et contra deum. **S**i enim non erubuisti peccare: non debes erubescere confiteri. **Uñ** **A**bramo. Cur confunderis dicere: quod non confusus es facere. **Cur** vereris domino indicare quod non es veritus domino videte committere. **Uñ** **P**etrus. Delictum meum cognitum tibi feci. **Uñ** **A**ugustinus. Quando detegit homo detegit. quando homo detegit: deus nudat: quando homo agnoscit: deus ignoscit. **T**ertio confessio debet esse propria et accusans. scilicet quod sua propria peccata confiteatur et non aliorum nec aliquem debet notare in confessione nisi in tali casu in quo sine denominatione persone non posset ipsum peccatum exprimere ut si peccauit cum sorore vel cum matre. **I**tem confitens non debet se excusare sicut aliqui dicunt in confessione. **D**eus ordinavit mihi hoc quod hoc malum commisi quod omnino est falsum. et cum hoc magnum peccatum est credere vel dicere quod deus malum velit: sed est ipsius hominis propria malicia. **Uñ** apostolus. **H**ec est voluntas dei sanctificationis vestrae. **I**tem aliqui dicunt diabolum decepit me. **I**tem aliqui dicunt coactus sum ab hominibus. **Uñ** **S**eneca. Dimitte excusationem quia nullus peccat inui-

Et tales sic se excusantes non sunt absoluedi. quia confessio debet esse propria et accusans. **Q**uarto confessio debet esse laetitia. quia cum dolore et amaritudine cordis peccata sunt confitenda ut misericordiam consequamur. **Uñ** **B**erengius. **I**llum quem conspicis delicta fletu delere in conspectu deitatis non dubites misericordiam consequi. **C**ontra hoc faciunt qui peccata sua quasi fabulam vnam sacerdoti proponunt: nullam verentiam de peccatis suis habentes. **B**ernardus. **S**unt quidam qui confitendo sicut fabulam peccatorum narrant hystoriam. et egritudines anime sue sine confusione dimittunt. **S**ed vere confitens cum verentiam debet peccata sua confiteri. **Uñ** **B**ernardus. **I**deo iubemur confiteri peccata ut erubescerentiam habeamus pro pena. **Uñ** **A**ugustinus. in libro de penitentia. **E**rubescerentia namque magna est pena. ideo quod erubescit pro peccato dignus est misericordia. **Q**uinto confessio debet fieri cum bona spe et cum vera humilitate. **B**ernardus. **H**umiliter confitentibus remittit deus peccatum. et diabolus cum quez in corde hominis inuaserat amittit principatum. **I**tem penitens debet habere bonam fidem et fiduciam firmiter sperando se consequi indulgentiam. **Uñ** **A**ugustinus. **P**enitentia que ex fiducia non procedit inutilis est: sterilis manet et sine misericordia. **Uñ** **A**mbrosius. **N**on potest bene agere penitentiam qui non sperat indulgentiam. **Q**ueritur. **V**trum in aliquo casu confessio sit reiteranda. **R**espondeo quod in quatuor casibus reiteranda est confessio. hoc quod supra. **¶** **D**e satisfactioe. **S**atisfactio est tertia pars penitentie. **Uñ** **A**ugustinus. **S**atisfactio est causas peccatorum excidere. et eorum suggestionibus aditum non indulgere. **Uñ** notandum quod satisfactio debet sepe fieri pro contraria. **Uñ** superbo sepe iniungenda est prostratio et humiliatio et vestium depositio. **I**tem auaro iniungenda est iniustarum rerum restitutio et de iustis rebus elemosinarum distributio. **I**tem gulosus et ebriosus iniungenda est abstinentia et ieiunia. quia secundum **S**alomonem. pro quo homo

E De sacramēto

peccatū p̄ hec punit̄. **I**te luxuriosus z ad
ulter̄ iūgēdesūt afflictōes corp̄is. s. vt
dure iaceāt. vestes duras induāt. z di/
sciplinas cū virgīs recipiāt. z sic de alijs
Un̄ **B**reg^o **R**e q̄q̄ satisfaciū? si ab ini/
q̄tate cessam^o nisi voluptates q̄sq̄ q̄s
dilexerim^o ecōtrario opposit̄ lamētis i se
q̄mur. **I**te accidiosus z piger iūgēde s̄z
vigilie. scz vt mane surgāt: z ecclias fre/
quentēt. **E**t etiā vt q̄nq̄ pegrinationes
faciāt. **I**te iracūdis z rācorosis iniun/
gēdū ē vt suis inimicis se recōciliēt. z oēs
iracūdiā z vindictā ex corde dimittāt. et
cū eis dē amicabilit̄ loq̄nt̄. z erga eos se
charitatie exhibeāt. z sic de alijs
Querit̄ vtrū satisfactōez iniūctā sed
in p̄ccō mortali expletā: necesse sit itera/
re. **R**ūdeo s̄z **T**ho. i. 4. di. 15. Aliq̄ sa/
tisfactōes sūt ex qb̄ manet aliq̄s effect^o
z satisfaciētibz etiā postq̄ act^o satisfactō
nis trāsīt sic ex ieiunio manet corp̄is de/
bilitatio. **E**x elemosynis largit̄ sub e di/
minutio. z sic de alijs. **E**t tales satisfacti/
ones i p̄ccōis facte nō optet q̄ reiterent̄.
Qz q̄ntū a d̄istō q̄d de eis manet p̄ pe/
nitentiā seq̄ntē acceptē sūt. **S**atisfactio/
nes aut̄ q̄ nō relinquūt aliq̄e effectū in
satisfaciēte postq̄ act^o trāsīt optet q̄
iterent̄. **S**ic est d̄ oōnez similibz. **A**ct^o
em̄ iterior q̄ totalit̄ trāsīt nllō mō viuifi/
cat̄. s̄ oportet q̄ iteret̄. **I**te **Al**bert^o ma/
gn^o. etiā addidit **W**ilhelm^o: q̄ tal̄ tenet̄
ad suscipiendā p̄p̄t̄ea p̄niam siue satis/
factōem. non tñ est ei ip̄onēda p̄niam tan/
ta q̄nta si nlla fuisset ip̄osita. qz p̄sumen/
dū est. q̄ p̄t̄ illā p̄us iniūctā quā fece/
rit (licet extra charitatē) d̄n̄s maiorem
p̄nitentiā ei dederit. **E**t nota: q̄ non em̄
p̄ccō mortali q̄ est p̄nitentiā. hec ille. **E**rgo
bonū est quando hō vult perficere peni/
tentiā sibi iniūctā. vt p̄us p̄terat̄ d̄ pec/
catis suis. z sic i contritōe p̄niam pficiat
Querit̄: vtrum penitēs cōple/
ta p̄niam sit totalit̄ absolutus. **R**espon/
deo q̄ penitentiā que iniungit̄ pro pec/
catis aut̄ ē maior q̄ peccata fuerunt. n̄c

deus sup̄fluum remunerabit in vitā et/
na. **S**i equalis: tñ ex toto absolut^o est
p̄pleta p̄niam equali s̄m q̄ntitatem p̄ccō
rem. **S**i minor: tñ quod adhuc restat
z q̄d hic minus fecit: hoc in purgatorio
supplebit. **E**x quo sequit̄. q̄ quilibz nō
deberz obhorzere hic agere durā p̄niam
qz leuius est hic satisfacere q̄ in purga/
torio. qz pena purgatorij ē valde acerbā
Un̄ **br̄s** **A**ugustin^o. **I**gnis purgato/
rius **C**ersi etern^o nō sit d̄miro modo est ta/
men grauis. **E**xcellit̄ em̄ omnē penam
quā aliquis passus est in hac vita. nun/
q̄ in carne est tāta pena inuēta. licz mi/
rabilia martyres passi sint tormēta **E**r/
go potius q̄s debet hic ieiunare p̄ inter/
grū annū vel ampli^o in pane z aqua q̄
ibi ardere p̄ vnā solam horam. **E**t hō
mo potest hic in p̄senti breuius satisface/
re dū est in tempore gr̄e q̄s in futuro quā/
do erit tempus iusticie **U**n̄ **p**pheta. **D**i/
em̄ p̄ anno tibi dedi. diez scz in p̄nti. p̄
anno scz in futuro. **U**nde exemplū scri/
bit **J**acobi de vitriaco. **F**uit q̄dam mu/
lier que dum diu mortua iacuisset anq̄
corpus eius in terram sepeliret: anima
in corpus reuertēte reuixit. z a domino
obtinuit vt seculo viuēs in corpe purga/
torij sustineret: z pro peccatis suis h̄
satisfaceret. **U**nde longo tpe tam mira/
bil̄ se afflixit vt quādoq̄ se volūtarie in
ignem picit̄: z quādoq̄ tpe hyemali ī
aqua glaciali diu moraret̄. **E**t resp̄ h̄sa
de tāta austeritate: n̄d̄it nihil esse que
hic pateret̄ respectu pene purgatorij. in
q̄ aīe post hanc vitā purgant̄ q̄ hic non
plene p̄ satisfactōem purgate fuerunt
Decē genera hoīm agūt p̄niam.
quoz vnū tñ genus verā agit. **Q**
Scienduz aut̄ q̄ decē ḡna hoīm
agūt p̄niam. quoz solū vnū ge/
nus verā p̄niam agit **P**rimi s̄z
q̄ p̄nitent̄. tñ nō integre oīa p̄ctā sua. sed
aliq̄ p̄ctā sciēter occultant. **I**llā p̄fessi/
onē deus nō acceptat. qz oportz hoīm
penitentiā oīa p̄ctā p̄fiteri q̄ cognoscit se

etiam in
causa
ne alio
De p̄nitentiā
us d̄militari
rem z q̄ntū
venit in
coram
caroibz
ran om̄ia
re audib
no cōdo
quonē
S̄do debet
et lib̄
dū peccat
rem. z om̄ia
n̄c q̄ p̄fessi
na verit̄
tiendo
gama oīm
peccat
peccat
suam
cūdo
sua
cem
et lib̄
secret
oblat
sermone
car. cōfessi
em̄
ne locis
si quis
et solū
bis
lam
in li.
infirmit̄
sua
ret. q̄
sua
tr̄
Qui
rit̄
modū

comisisset si vult indulgentiam consequi peccatorum. quod deus unum peccatum mortale sine alio non dimittit. Unde Deuter. xxxij. Dei perfecta sunt opera. Non enim potest deus dimidare gratiam suam. quod dimittat peccatum et peccatum non. viij. Larga dei pietas veniam non dimidiabit. Aut nihil aut totum te lachrymante dabit. Ergo peccator debet duo facere. Primo deus memorari omnia peccata sua. et omne posse suum facere audiendo sermones. et ad memoriam revocando quibus temporibus et in quibus locis. et quotiens contra deum per totum annum fecerit. Secundo debet deum rogare ut sibi reuelaret sibi cor suum illuminet ad cognoscendum peccata sua: et sic accedere ad confessionem. et omnia peccata sua nude et apte profiteri: sic quod confessor intelligat nullum ex humana verecundia celando vel palliando vel obticendo: et sic habere firmam spem de indulgentia omnium peccatorum. Quia si homo centum peccata mortalia commisisset et diligentiam suam fecisset audiendo sermones et perscrutando suam conscientiam ad recognoscendum sua peccata: et non posset plura peccata quam decem cognoscere. et illa integraliter profiteri et libenter vellet omnia confiteri si ea cognosceret: tunc deus sibi omnia confessa et etiam oblita indulget. Unde Iheronimus in quodam sermone. Confessio sanat. confessio iustificat. confessio peccati veniam donat. Omnis enim spes in confessione consistit. in confessione locus misericordie est. Sic e converso si quis decem peccata mortalia commisisset. et solummodo novem confiteretur. et unum de his scienter obticeret ex verecundia: nullam veniam consequeretur. Unde Ambrosius in libro de paradiso. Non enim quisquam a peccato iustificari poterit nisi peccatum ante confessionem fuerit. Unde exemplum. Erat quidam rex qui habuit filiam deuotam et castam quam fuit mater viduarum et pupillarum: quam proposuit intrare religionem. et consuluit papam. Qui audiens tot bona ab ea fieri pauperibus dissuasit ingressum. que iniecit post modum oculos suos in quendam scriptorem

qui ei ministrabat ad mensas. et ex tali visum et concupiscentia cecidit in lapsu carnis et concepit puerum. Que territa propter hoc factum timens de honestate per hoc totum regnum et totam parentelam. Consuluit quendam antiquam vetulam quam fecit ei abortivum. Ex hoc filia regis conturbata est: sic quod amplius nunquam vel raro visa est ridere vel gaudere. Ad quam pater ait. Tu spes turbata: nec delectaris in his que sunt mundi. ideo mihi placet ut intres in aliquam religionem. Que ingressa religionem ita seriose vixit quod raro visa est cum ceteris puellis conuersari vel letari. sic quod ipsa fuit exemplum omnibus virginibus totius ordinis. Que tandem infirmata grauius defuncta est. et infra triginta dies apparuit abbatisse: dicens se esse damnatam. Et abbatissa ait. Quomodo hoc factum est cum tu tam religiose vixisti quod tu fuisti speculum omnium nostrorum. Respondit quoddam peccatum commisi in seculo: quod pro verecundia humana nunquam confessa sum. Quis de hoc semper dolui. et semper tristis fui. Et est illud quod virginitatem meam perdidit. et insuper puerum quem sic concepi occidit. Et si hoc peccatum confessum fuisset deus milesies hoc mihi indulgisset si milesies hoc commisisset. Sed quia illud scienter semper obticui: ideo eternaliter damnata sum. **P** **C** Secundi sunt qui omnia peccata sua que in memoria habent confitentur. sed retinent unum vel plura in voluntate iterum faciendi. Item non proficit istis talis confessio. quia sicut nullum peccatum reseruandum est in actu sic nec in voluntate. Quilibet enim penitens debet habere voluntatem amplius nunquam peccandi si vult consequi remissionem peccatorum. Signum autem quod quis amplius non habet voluntatem peccandi est. quando non solum postponit peccata. sed etiam occasiones peccatorum. hoc in illis apparet qui veraciter conuertuntur. et firmum propositum habent se emendandi. quod tales abiciunt superbum habitum et caput: et magna criminalia pepla cum quibus peccauerunt

mo famā bonā q̄ si ei auferam? q̄scum/
 q; res tpales. q; fama melior est q̄ aliq̄
 res tpalis eē possit. **Uñ salomō.** puer.
 22: **Heli** est nomē bonū q̄ ynguēta et
 diuitie. **Ex** q̄ patet q̄ detractores bone
 fame deteriorē sūt q̄ fures v̄l raptōēs
 rez temporalū. **Ambro.** Tolerabilio/
 res sunt fures qui nobis bona tempa/
 lia diripiunt. q̄ detractores q̄ nob bo/
 nā famā nostrā dilacerāt. q̄ q̄ false pxi/
 mū infamauit tenet erga illos apud q̄s
 dixit reuocare. si vult psequi veniā pccō
 rū: q̄ illi detractores difficult̄ satisfaciūt
Uñ Hieronim⁹. Nō facilis veniā pra
 ua dixisse de rectis. **Si** illi grauiē pec
 cāt. qui detractores libent̄ audiūt **Uñ**
Bern⁹ Detrahēre an detrahentē audie
 quid hoz dānabili⁹ sit. nō facile dixeriz
 vnde int̄ oīa pccā difficult̄ dimittuntur
 illa duo pccā. scz dettractio z iniustaruz
 rez ablatio. **Et** rō est: qz ibi non sufficit
 contritio nec confessio nisi fiat hōē fame
 z rei ablatē restitutio. **S** **Quar**
 ti sunt qui p̄fitent̄ peccata sua: nec tñ su/
 is offensorib; indulgere volunt. z tal̄ cō/
 fessio non est vtilis. **Quia** nequa q̄ de/
 dimittit suā offensam nisi z nos nostris
 offensorib; dimittam⁹. **Uñ Aug⁹.** dic
Unusquisq; talem indulgentiam acce/
 ptur⁹ est a deo: qualēz ip̄e dederit pxi/
 mo. **Sed** dicerēs qualiter optet me in/
 dulgere inimicis meis. **Respō** deo q̄ sic
 oportet te indulgere inimicis tuis q̄ nō
 vis te ex vindicta vel rancore vindicare
 neq; verbo neq; facto. **I**tem vt nec v̄dī
 cram petas a deo super eum venire in fu/
 turum. z vt ei oīa signa communia cha/
 ritatis exhibeas: que alijs homib; exhi
 bere consueuisti scz loquendo. salutādo
 z sic de alijs. **Sed** contra hoc faciunt
 qui nolunt aliquibus loqui. nec ad do/
 mos eoz ire. nec eos in via salutare. nec
 respondere que omīa sūt signa rancoris
 in corde q̄uis ore dicāt se eis indulgisse.
Uñ Haymo. sup **Dat.** Nihil pdest
 ore dimittē: si p̄uat iracūdiā i mēte. **Er**

go ver⁹ penitēs n̄ solū ore: s; ex corde d; indulgere. **Et** posset esse tāta iūria z of
 fensa. z q̄s posset ex tāto feruore indulge
 re q̄ ex h̄ psequeret remissionē oīm pec/
 catorū suoz. **Uñ Greg⁹.** Qui se peccāt
 ti clement̄ idulserit: nullū pccī vestigiūz
 in ei⁹ aīa remanebit. **Exēplū.** Erat mī/
 les qdā q̄ occidit p̄zem alteri⁹ militis: et
 fili⁹ ei⁹ q̄ siuit optunitatē quō posset vin/
 dicare p̄zem suū. z p̄tigit q̄ i die parasc
 ues ille miles incessit sine armis. quez il
 le alī⁹ isecur⁹ est volēs eū occidere **Tunc**
 ille p̄strauit se an pedes ei⁹ dicēs. **P**ro
 pter mortē dñi nr̄i ihu xp̄i quā hodie p
 nobis sustinuit: ignosce mihi q̄ p̄ez tuū
 occidi. **Tūc** ille cōpunct⁹ dixit. **P**ropt̄
 mortem dñi nostri ihu christi tibi igno/
 sco: z eleuauit eū de terra. z in signū reco
 ciliationis osculatus est eum. **Tūc** autēz
 idem miles ecclesiam intraret. z cū ceterz
 crucifixum domini nostri ihu christi os/
 cularetur. **Tunc** crucifix⁹ amplexat⁹ est
 eum dicēs. **Quia** hodie idulsiisti illi p̄/
 ter me: qui patrē tuum occidit: ideo ho
 die indulgeo tibi omnia peccata tua. z i
 signū reco ciliationis osculoz te in maxil/
 lam tuam. **Quod** vidētes circumstātes
 glorificauerūt dei bonitatē z misericor/
 diam. **Sciē** dum tamen quando q̄s al
 teri iniuriam fecit: tūc ille tenet offensam
 dimittere. s; iusticiā p̄t ab eo exigere vt
 ei satisficiat. z dānum recompenset s; n̄
 q̄ iusticia dictauerit **Q**uinti sunt qui
 etsi vere peniteāt z cōfitent̄ oīa pccā sua
 tamē immediate recidiuant: tal̄ penitē
 tia etiā erit inutilis. **Uñ Augustin⁹.**
 Inanis est penitētia quam sequēs cul
 pa inquinat: nil valet a malis veniā pos
 cere. z mala denuo reterare. **Sciē** duz
 q̄ recidiuantes postq̄ consecuti sunt re/
 missionem peccatorūz: z denuo peccant
 peiores efficiuntur q̄ antea fuerūt. **Luce.**
 xi. **Erūt** nouissima homīs illius pe/
 iora p̄ouib;. **I**tē tales grauiē deū offēd
 dūt p̄t ingratiudinē. **Uñ Ihd.** d̄ sū.
 bo. **Derisor** z nō penitēs est qui adhuc

De sacramento

agitur propter quod penitet. Verbi gratia ebrius/sus confitetur. et statim post pascha iebrius. Sic blasphemus. iracundus superbus. luxuriosus. et sic de alijs. Ergo penitentia vera debet esse perseverans. hoc est quod semper doleat se peccasse. et in tantum peccatum ei displiceat ut nunquam libeat illud iterare. Hugo de sancto vic. Non deus in contritione absolvit hominem. a peccatis: ligat eum vinculo perpetue detestatoris. ut peccatum de cetero semper detestetur. **Ubi dicitur. x. Qui perseveraverit usque in finem: hic salvus erit. supple in penitentia.**

I. C. Sexti sunt qui confitentur. tunc propter multitudinem peccatorum. vel propter mala consuetudinem peccandi diffidunt se posse satisfacere. nec per se ipsos veniam consequuntur. Aug. Penitentia que ex fiducia non procedit inutilis est. sterilis manet et sine misericordia. Ubi Ambrosius: Non potest bene agere penitentiam qui non sperat indulgentiam. Sic cayn penitentiam egit dicens. maior est mea iniquitas quam ut veniam merear. Sic iudas penitentiam egit dicens. Peccatum quod tradidi sanguinem iustum. et sic desperavit: et seipsum suspendit. unde leo papa in quodam sermone. Scelerator omnibus o iudas infelicio: exultasti: quem non penitentia duxit ad dominum: sed desperatio traxit ad lacum. Ubi verus penitens debet cum bona fiducia confiteri penitentiam agere etiam si mille milia peccata mortalia commiserit.

Ubi Bernardus. Maior est dei pietas quam que iniquitas. Sic est scintilla in medio maris. ita omnis iniquitas hominis ad misericordiam dei que est infinita. Ubi Aristoteles. 8. phi. Finitum ad infinitum nulla est proportio. Unde dominus dicit per Ezechiel. 18. In quacumque die peccator ingenuerit. etc. Idem. 18. Nolo mortem peccatoris. C. Septimi sunt qui confitentur peccata sua: et non resignant officia publicitatis: que sine peccato mortali perficere non possunt. de hoc quod dicitur. 25. f. Octavius est qui confitentur ex sola consuetudine vel timore humano: non ex gratia. nec charitate. Et talis confessio non est deo accepta. nec homini

salutifera que non ex charitate procedit: sed solum ex timore humano: et etiam ex verecundia: que verecundantur quod se alijs christianis non conformant. ideo confitentur: ne ab alijs hominibus despiciantur. **Ubi dicitur. Et illos qui ex timore ex verecundia humana confitentur sunt duo signa per que cognoscuntur. Primum est: quod tales differunt suam confessionem usque ad ultimum hebdomadam: et quando ultra differre non possunt: tunc confiteantur ex quadam verecundia ne videantur esse heretici vel pagani: ne post mortem perventur ecclesiastica sepultura. Quia secundum ius canonum: qui non confitentur in quadragesima: et non communicant in pascha non debent sepeliri in cimiterio. vel alio loco sacro: sed in campo. Sed si liceret. et non esset verecundia. tunc tales qui sic distulerunt suam confessionem usque ad ultimam hebdomadam (cum tamen bene habuissent tempus et oportunitatem confitendi) vel terius differrent. et raro vel nunquam confiterentur. si homines non timerent. et hoc est signum quod non habent gratiam et charitatem. quod secundum Bernardum. Charitas non est ociosa. Operatur enim magna si est. Ubi Bernardus. Quod bonum iesu non est amor tuus ociosus qui te diligunt non tepescunt. Non est amor tuus transitorius: sed eternus. Ex his sequitur quod si tales habent gratiam et charitatem tepescerunt fuissent morti ad confessionem: et ad penitentiam agendam. ut digne possent communicare sacramento. Et veritas operum essent deo accepta. Quia unum patet noster vel una dies ieiunii post contritionem et confessionem plus valet quam mille patet noster vel toras quadragessimam ieiunasse in uno peccato mortali. Secundum signum quod tales tam cito post pascha recidunt: et in nullo vitam suam emendant: sed immediate post pascham vivunt: sicut antea vivebant: et eadem peccata iterato committunt que antea confessi fuerunt. Et hoc est signum quod non vere sed ficte. non ex charitate: sed ex consuetudine penitentiam egerunt. nec firmum propositum se emendandi habuerunt. Non sunt qui confitentur et penitentiam suscipiunt: sed eas non**

penitentia dicitur
non est charitas
hoc dicitur
qui vero penitentiam
bis et penitentiam
bus penitentiam
pure in penitentiam
liquore dicitur
namque dicitur
cere in collium
possibilitate. Et
missionem peccati
peccata commiserunt
miseria dei in o
nobis quidam
copitatus in quod
dicitur quod in
in magna contritione
poterit possibilia
sententiam post conf
spondit quod opus quod si
severitas: quod deo mis
na. Et ille dicit se par
nificacionem in non possib
sibi seipsum peccati
vobis gemens. ex int
penitentiam sibi inveni: ma
in dicens. quod in
penitentiam non esset sibi
in peccatis. Tunc op
man coram contritionem
ille septem annos. et un
tres dies in pace. et aq
plus gemens dicitur
Ego penitentiam
imponis mihi minus
simillam per tam mag
tra deum commisit. T
an maximam contriti
git a nivum patet no
rimo gemens: et sic gen
Et credendum est: q
dis contritione debent
et quod statim sibi purg
lunt.

pficiunt talis confessio non proficit ad salutem
 Hoc patet ex eo quod est ynnus casus de qua
 tuor casibus in quibus iteranda est confessio.
 hoc querere. 4. P. X. **D**ecimi sunt
 qui vero penitent. et quorum penitentia est salu-
 bus et proficua. et sunt illi qui dolent de om-
 nibus peccatis suis et confitentur omnia peccata sua
 pure et integre in quibus recognoscunt se de-
 liquisse. et habent firmum propositum ampli-
 nunquam velle peccare. et parati sunt satisfacere
 secundum consilium sui confessoris secundum suam
 possibilitatem. Et qui ista habent illi re-
 missionem peccatorum suorum consequuntur et si tot
 peccata commisissent quod sunt gutte in mari. quod
 misericordia dei super omnia opera eius. **E**xemplum
 Nobilis quidam peccauit cum filia propria. et
 copulatus in quodam fine accessit ad ar-
 chiepiscopum quandam in fracia. et confessus est
 ei magna contritione. et quesuit ab episcopo
 poenitentiam possibilem ad huc gratiam et mi-
 sericordiam posse consequi a deo. **R**es-
 pondit episcopus quod sic. si saltem satisfacere
 vellet. quia dei misericordia est infini-
 ta. Et ille dixit se paratum esse ad sa-
 tisfactionem secundum possibilitatem. Et ipse
 iniunxit sibi septennem penitentiam. Qui no-
 bilis gemens. ex intima compunctione
 petiuit sibi iniungi maiorem penitentiam
 am dicens. quod si usque ad nouissimum die
 peniteret. non esset sibi nimium pro tan-
 tis peccatis. **T**unc episcopus videns suam inti-
 mam cordis contritionem diminuit sibi
 illos septem annos. et iniunxit sibi soluz
 tres dies in pane et aqua. Et ille iterum
 plus gemens dixit. domine. quid faciat?
Ego petiui penitentiam maiorem. et vos
 imponitis mihi minorem. et etiam qua-
 si nullam pro tam magnis peccatis que con-
 tra deum commisi. **T**unc episcopus cernens su-
 am maximam contritionem cordis iniun-
 xit ei nisi unum patrem nostrum. **T**unc ille ma-
 xime gemens. et sic gemendo expirauit.
Et credendum est. quod ista intima cor-
 dis contritio deleuit sibi penam et culpam
 et quod statim sine purgatorio ad celum euo-
 lauit.

De sacramento
eucharistie.

Quod meum vere est cibum. et san-
 guis meus vere est potus. In quibus
 verbis fit mentio de sacra-
 mento eucharistie. quod est quartum sacramentum in
 ordine. Unde hic queritur: qualiter Christus sit
 in hoc sacramento. **R**espondeo secundum **T**homas. i. 4. di-
 xit. Christus idem qui de uirgine natus et per nos
 passus continetur in hoc sacramento. **I**tem
 queritur quot modis hoc sacramentum sumitur.
Respondeo quod tripliciter sumitur. **P**rimo
 spiritualiter tamen ut qui accipiunt et hoc sacra-
 menti. id est gratiam et non sacramentum. **U**nde
Augustinus. **C**rederet manducaisti. **S**ed que-
 ritur qui isti sunt qui istud sacramentum sic
 spiritualiter accipiunt. **R**espondeo quod sunt quatuor
 genera hominum. **P**rimi qui in firmitate
 constituti sunt sic quod non retinent cibum.
 et tamen ex toto corde desiderant hoc sa-
 cramentum. et tamen propter infirmitatem et
 vomitum non presumunt sumere. **E**t isti man-
 ducant spiritualiter. id est gratiam sacri sacramenti pro
 desiderio quod habent ad sacramentum. et tales nihil
 modo debent sumere sacramentum qui sic infirmi
 sunt. quod cibum nullo modo retinere pos-
 sunt. quia sufficit eis illa spiritualis manduca-
 tio. **U**nde exemplum. **Q**uidam beatus deuo-
 torem magnam in sacro altaris huiusmodi die
 si aliquid modo potuit integram missam audire
 cum mori deberet. et propter vomitum cocicare
 non posset. et de hoc multum dolens petiit sibi
 lacus suum lauare. et in pane mundissimo cor-
 pus Christi supponit. **Q**uo facto. pannus paulatim
 corpori Christi cessit. et mortuus corpus Christi
 nudam carnem illi hominis tetigit usque ad cor-
 dicis videntibus penetravit. **S**ecundus
 qui prepaauerunt se ad hoc sacramentum secundum suum
 posse. et sacerdos denegat eis. et etiam ipsi
 humiliter petunt et desiderant hoc sacramentum. et sic
 ex obedientia sacerdotum abstinent a sacramen-
 tali precepto istius sacri. **I**sti etiam ut puto
 spiritualiter sumunt. **E**rgo patienter ferre debent
 tales si hoc sacramentum eis non ad libitum por-
 rigitur. **T**ertii sunt qui in agone constitu-
 ti libenter vellent profiteri et cocicare. et sacer-